

Značaj Titovog broda kroz povijest i EPK

Paulinić, Lana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:572947>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-11**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Lana Paulinić

Značaj Titovog broda kroz povijest i

EPK (ZAVRŠNI RAD)

Rijeka, 2022.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA KULTURALNE STUDIJE

LANA PAULINIĆ
0009083626

Značaj Titovog broda kroz povijest i EPK

ZAVRŠNI RAD

Preddiplomski studij kulturologije

Mentor: prof. dr. sc. Vjeran Pavlaković

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Izjavljujem da sam završni rad pod nazivom

ZNAČAJ TITOVOG BRODA KROZ POVIJEST I EPK

(Naziv rada)

izradila/o samostalno.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

U Rijeci, 09.09.2022.

Potpis studenta

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Nostalgija i kultura sjećanja
3. Tito i njegov kult ličnosti
4. Europska prijestolnica kulture ili EPK
5. Financiranje broda Galeba za obnovu
6. Rasprave u vijećnici vezano za financiranje broda Galeba
7. Zaključak
8. Popis literature
9. Popis izvora
10. Sažetak i ključne riječi

1. UVOD

Tema ovog rada je Značaj broda Galeba kroz povijest i Europska prijestolnica kulture ili skraćeno EPK. U radu ću ukratko spomenuti Titovu biografiju, povijesni pregled godina kada je brod napravljen te svrhu koju je brod imao. Nadalje velikim dijelom u radu će biti riječi o raspravama u gradskoj vijećnici oko pitanja da se brod preuredi u muzej. I na kraju podijeljena mišljenja oko financiranja i rekonstrukcije Galeba. Spomenuti ću jugonostalgiju, kulturu sjećanja, te kulturnu politiku broda. Galeb ili poznatiji kao "Brod mira" je Titova rezidencija kojom je obišao pola svijeta. Sa bespovratnim sredstvima EU fondova Galeb se planira obnoviti te pretvoriti u brod muzej te jednim dijelom suvenirnica i restoran. Time se otvaraju pitanja, problemi te nezadovoljstva vezana za financiranje takvog projekta. Postavlja se pitanje dali Galeb je stvarno predstavnik komunističkog režima ili to je problem interpretacije prošlosti i ideologija. Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija ili Titova Jugoslavija je bivša socijalistička država koju je činilo 6 republika: Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija i Slovenija sa autonomnim pokrajinama Kosovo i Vojvodina. Vlast u državi je imao Savez komunista Jugoslavije sa Josipom Brozom Titom na čelu koji je ujedno jedan od osnivača Ujedinjenih naroda, Pokreta nesvrstanih. Država je postojala od 1943. godine do 1991. godine. Galeb nam pokazuje aktualan problem Jugonostalgije i ideologije koja je prisutna među ljudima i u sukobu sa kulturnom politikom. Galeb za mnoge predstavlja simbol komunističkog režima te ne vide komercijalne koristi od njega te u tome je korijen problema vezano za obnovu Galeba.

2. NOSTALGIJA I KULTURA SJEĆANJA

Kultura sjećanja možemo definirati kao zajedničko sjećanje i sakupljanje prošlosti u jednu zajedničku prošlost. Kultura sjećanja nas uči da povijest i stečeno iskustvo usadimo mlađim generacija. Ona može biti praznik, komemoracije, javne ustanove itd. Budi u nama osjećaje bilo dobri ili loši te oni nam služe kao podloga za bolju budućnost. Treba educirati mlade generacije i učiti ih da se prošlost ne ponovi za njihovu bolju budućnost. Svjedočanstva ljudi, traume prošlosti, užasi rata, time se također smanjuju predrasude i diskriminacije. Kao jedan primjer kolektivnog sjećanja je Jasenovac ili logor smrti u kojem je stradalo 100 000 Srba, Židova i Roma za vrijeme NDH. Suočavanje sa prošlošću je važan segment u prihvaćanju nje same i stvaranje bolje budućnosti. Većina ljudi se prisjeća Jugoslavije sa tugom i žarom dok nekima stvara loša sjećanja i žele zaboraviti. U tekstu "Remembering Utopia" autori naglašavaju da sjećanja i iskustvo proživljenog nam daju iskustvo razumijevanja drugog, također sjećanja bližede te ih se prisjećamo gledanjem slika i uspomena. Autori u ovom tekstu govore o kulturi sjećanja na socijalističku Jugoslaviju. Sjećanja na Jugoslaviju još su za mnoge bolna rana puna emocija, danas tu povijest predstavljaju filmovi, reklame. Nostalgija za Jugoslavijom i Titom je prisutna u društvu, te žale za tim vremenom socijalizma. „It is important to bear in mind that Yugo-nostalgia is also an institutionalized form of commodified styles or sets of practices involved in complex processes of remembering and forgetting”.(Luthar,Pušnik 2009: 17). Nadalje nostalgia sve više postaje spoj medija i konzumerizma. Također prošlost može biti smjernica za bolju sadašnjost i budućnost. Idealiziranje prošlosti vraća nostalgiju za socijalističkim uređenjem. Autori Breda Luthar i Maruša Pušnik uspoređuju Jugoslaviju sa utopijsko državom, koju karakterizira blagostanje i savršeno društveno uređenje. Raspadom Jugoslavije i novim načinom uređenja dolazi do redefiniranja prošlosti. Povijest postaje instrument političkog upravljanja i upravljanju kulturom sjećanja, te manipuliranjem onog što ostaje skriveno u prošlosti a što se može otkriti.

SVETLANA BOYM I NOSTALGIJA

Svetlana Boym kritičarka i spisateljica u poglavlju "Taboo on Nostalgia" definira nostalgiju kao žaljenje za prošlošću i domom. Pojam nostalgiju je smislio student Johannes Hofer 1688. godine. U počecima je bila tretirana kao bolest kojoj ima lijeka. Nadalje smatra da zbog nostalgije gubimo pojam sadašnjosti te ta "bolest" kako u jednom dijelu tekstu navodi Boym vodi ka opsesiji. No, ona nostalgiju ne smatra bolešću već kao emocijom iz prošlosti, drugim riječima nostalgija se može definirati kao patnja za prošlim vremenom, djetinjstvom, životom i uređenjem. „Nostalgia is not always about the past; it can be retrospective but also prospective. Fantasies of the past determined by needs of the present have a direct impact on realities of the future”. (Boym 2001: 16.) Drugim riječima, postupci i radnje iz prošlosti uvelike utječu na budućnost i sadašnjost. Stoga nostalgija je u sukobu sa modernim vremenom i napretkom te njezin glavni problem je taj da ne razlikuje stvarnost od imaginarnog svijeta, stoga ju neki čak smatraju opasnom. Također nostalgiju možemo svrstati kao obilježje globalne kulture. Postoje dvije vrste nostalgije restorativna i refleksivna. Restorativna nostalgija obnavlja sjećanje na nešto izgubljeno, dok refleksivna je čežnja za nečim izgubljenim. Boym zaključuje da nostalgija nije loša već iz nje se dešavaju promjene i napredci, no i dalje treba znati jasnu granicu između nostalgije i stvarnosti. Također sa nostalgijom treba oprezno te ponekad je bolje da ona ostane u prošlosti ili imaginarna, a ne put vodilja za budućnost.

3. TITO I NJEGOV KULT LIČNOSTI

Josip Broz ili Tito bio je političar, vođa i predsjednik SFRJ-a od 1953. do 1980. Republika se borila protiv apartheida i rasizma, okupacije, dominacije, kolonijalizma. Rođen u Kumrovcu u porodici sa petnaestero djece. Smatra se jednim od osnivača pokreta nesvrstanih. Nakon odvajanja Jugoslavije 1948. godine od Sovjetskog Saveza razvila se želja za osnivanjem pokreta nesvrstanih. Pokret nesvrstanih je međunarodna organizacija koja se sastoji danas od 120 članica. Osnivači su Josip Broz Tito, Sukarno, K. Nkrumah, G. A. Naser, Dž. Nehru. Cilj organizacije je nacionalna sigurnost, integritet. „The Non-Aligned Movement, a phenomenon that lasted several decades, was inextricably linked to the destiny of the socialist Yugoslavia. It was one of the constituent factors of the country's identity and a cohesive force that bound together the people living in a multi-ethnic community. Josip Broz Tito played a key role in the creation of the movement and its inner dynamics”. (Museum of Yugoslav History 2013: 3)

Također fokus je bio iskorjenjivanje kolonijalizma i siromaštva. Neki od članova su: Indija, Egipat i Južnoafrička republika, SFRJ Jugoslavija... Prva službena konferencija nesvrstanih održana bila je u Beogradu 1961.godine. Prvi koji je spomenuo termin nesvrstani je bio Premijer Indije Dž. Nehru 1954.godine na Šri Lanki. Hrvatska je 1992 godine izašla iz članstva te sada je zemlja promatrač, uz nju su Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina itd.. Titov kult ličnosti bio je jedan od glavnih sastavnica koje su činile Jugoslaviju. Kao dobar primjer, dan danas nakon 42 godine od njegove smrti se obilježava Dan mladosti u Kumrovcu njegovom rodnom gradu. Njegova karizma i vlast ostavile su veliki utjecaj na narod i šire. Nakon njegove smrti cijela Jugoslavija je žalila za njim. Karizma je bila jedna od glavnih osobina koju je imao Tito te glavno sredstvo manipuliranja je bio mit o komunističkim partijama, političkom vodstvu, klasnoj emancipaciji i drugo. Mit je bio važan dio Titove ideologije. Kult ličnosti po definiciji se definira kao idealiziranje neke osobe, slijepo praćenje i vjerovanje iste. Manifestacija koja se održavala svake godine u Jugoslaviji je bila Štafeta mladosti, tim povodom se proslavio Titov rođendan. Ona bi počinjala u Kumrovcu i u svim većim gradovima i mjestima, završavala u Beogradu na Stadionu Partizana 25. Svibnja. Mladi iz svih krajeva nosili bi štafetnu palicu koja je nosila rođendanske čestitke za Titov rođendan. Prva štafeta održala se 5. svibnja 1957.godine. Štafeta se nastavila održavati do 1987.godine. Štafetom su pokušali očuvati lik i djelo Tita te da ne ode u zaborav, ali to nije uspjelo. Nakon njegove smrti, pa čak i dan danas vlada u nekima jugonostalgija ili Titostalgija. Po definiciji žaljenje za Jugoslavijom i komunističkim režimom. Tito je bio simbol stabilnosti, solidarnosti i sigurnosti te ljudi stoga više žale za takvim uređenjem i prošlim sustavom. Nezadovoljstvo današnjim sustavom potiče nostalgiju za prošlim. Tito kao karizmatički vođa volio se družiti sa običnim ljudima te bio dio zajednice, za razliku od današnjih političara. Tito je bio uzor jer potječe iz seljačke obitelji, kao običan vojnik koji se uzdigao na najvišu ljestvicu te postao predsjednik i vođa. Mnogi su se identificirali sa Titom kao genijalni vođa, njegova pronicljivosti, mudrost i sposobnost vođenja. Neki su ga doživljavali kao hedonistu koji raskošno živi na skupim jahtama dok za druge je bio običan čovjek koji je dio zajednice i razlikuje se od drugih ljudi. Današnja mladež ne razumiju starije kada kažu da za vrijeme Tita je bilo bolje, jer nisu živjeli u takvom sustavu te njima je poznat samo sadašnji.

Stoga smatraju da takve osobe su zatučane, nezadovoljni te ostali u prošlosti. Nostalgija starijih i mlađih se uvelike razlikuju, mlađi rođeni nakon 80-ih godina nisu poznavali Tita ali su uvjereni da je u Titovo vrijeme bilo sloge i humanije društva. Dok starije generacije su iskusile takav sustav te mogu posvjedočiti dali je bilo gore ili bolje. Brozov lik se koristi danas u masovnoj pop kulturi kao reklame i komercijalizaciju. Te njega poštuju brojni Titoisti, jugonostalgicari itd.. Titostalgija je dio jugonostalgije ili točnije žaljenje za Jugoslavijom. „Nostalgija je danas postala pojam ropotarnice koji se koristi krajnje neselektivno, površno, i zato zavređuje preciznije određenje. Prema Fredu Dejvisu (Davis), autoru prve sociološke knjige o nostalgiji, reč je o "prijatnoj, gorko-slatkoj vrsti tuge" (1979, 14) odnosno o "tugom pomućenoj radosti" (Ibid., 29). Rodzer Kardinal (Roger Cardinal, 1994, 93) tvrdi da " je to gorko-slatka čežnja koja seže onu stranu prostora i vremena", a Kristofer Laš (Christopher Lasch, 1991, 83) kaže da "nostalgične predstave prošlosti bude vremena koja su zauvek izgubljena, i zato su bezvremenske i nepromenljive". (Velikonja 2010: 31) U tekstu “Reconstructing the past: Museums in Post Communist Croatia” je glavna misao o komunizmu, iskustvo življenja u tom režimu. 1990-ih godina nakon raspada Jugoslavije dolazi do stvaranja kulture sjećanja te novog hrvatskog identiteta. U Hrvatskoj se raspad Jugoslavije povezuje sa Domovinskim ratom 90- ih godina koji je ostavio trag na narodu. Tadašnji predsjednik nakon osamostaljenja Hrvatske je predstavljao hrvatski identitet, tradiciju i običaje. Ideologija tada u državi nije se vidno promijenila od vremena jugoslavije ali jest etno-nacionalni identitet. Mijenjala su se imena ulica, spomenici, kalendari . U Hrvatskoj, muzeja koji predstavljaju našu jugoslavensku prošlost nema mnogo te se o Domovinskom ratu rijetko pričalo. Za razliku od drugih država koji su radili stalne izložbe u muzejima. Temeljna teza teksta jest da Hrvatska uopće nema nigdje izloženu izložbu o komunizmu, već je fokus na Domovinski rat. Traume zadobivene u Domovinskom ratu ostavile u dubok trag na ljudima, na identitetu i kulturi sjećanja. John Gills navodi „just as memory and identity support one another, they also sustain certain subjective positions, serial boundaries, and of course, power.”(Re)constructing the Past: Museums in Post-Communist Croatia:Vjeran Pavlaković). Brojni autori osim Johna Gillsa su također pisali o kulturi sjećanja kao npr. Aleida Assman, Brian Conway. Kada kultura sjećanja postane institucionalizirana tada ona postane dominantan narativ. Kultura sjećanja se može definirati kao rekonstrukcija prošlosti koju dijele skupina ljudi sa istim identitetom, kulturom i prošlošću. Muzej kao takvi bi trebali imati glavnu ulogu u stvaranju kulture sjećanja i identiteta. Neke postkomunističke zemlje kao Hrvatska se još nisu u potpunosti oporavile od Domovinskog rata u Hrvatskoj. Muzeji po mišljenju Carol Duncan predstavlja zajednicu bolje rečeno prošlost. Raspadom i padom Jugoslavije, Domovinskim ratom i Drugim Svjetskim

ratom napravio se jaz između naroda posebice između Hrvata i Srba u Domovinskom ratu. Memorijalni centri sa ciljem da osvijeste među ljudima empatiju, tolerantnost, te pobjede rasizam i antisemitizam. „Silke Arnold-de Simone notes that “empathy, in the form in which it is propagated in museums and heritage sites, appears to transcend time and space: its redemptive power lies in the hope that it will enable visitors not only to go beyond the boundaries of traditional forms of kinship and community but to experience and feel with ‘the other’.”(Re)constructing the Past: Museums in Post-Communist Croatia:Vjeran Pavlaković) Uloga povijesnih muzeja se smatra da vodi do pomirenja konfliktnih država, te da bi trebali kao takvi nuditi i obrazovno-edukacijski program. Hrvatska kao turistička zemlja mora pripaziti sa prikazivanjem prošlosti, mnogi muzeji manipuliraju prošlošću. Muzeji kao npr. Muzej u Vukovaru, memorijalno groblje, Ovčara i drugi, svojim sadržajem privlače turiste da upoznaju hrvatsku povijest. Povijesni muzej u Zagrebu napravio je izložbu od dolaska Hrvata do neovisnosti Hrvatske. Izložba se ukratko dotaknula Drugog Svjetskog rata, a ostatak je bio posvećen političkom, društvenom i kulturnom napretku za vrijeme komunizma i doba partizana. Nadalje Zagreba kao glavni grad pršti od uspomena no niti jedan muzej ne iskorištava taj potencijal. Hrvatska kao zemlja živi na sjećanjima i uspomenama na Domovinski rat. Posljedice koje je rat ostavio na narod vidljive su u političkim, društvenim i kulturnim razinama. Konstantnim građenjem spomenika, komemoracijama otvaraju se bole rane ljudi koji su pretrpjeli bolne gubitke u ratu. Dok sa druge strane Lipa pamti u Rijeci kroz muzejsku izložbu uči posjetitelje toleranciji jedni prema drugima i poštenju. Kao dobar primjer memorijalnog centra u Hrvatskoj možemo navesti koncentracijski logor Jasenovac, te Ante Paveliću koji je bio na vlasti tadašnje NDH. Hrvatskoj fale muzeji koji su posvećeni 90-im godinama, no postoje dva mjesta koja veličaju Titov kult i djelo. To su muzej na Brijunima i Kumrovec, Titov rodni grad. Također Goli otok kao predstavnik Titovog režima se planira pretvoriti u memorijalni centar. Kao zaključak teksta autor navodi da se kultura zaboravlja, te da Hrvatska bi trebala imati više muzeja koji predstavljaju povijest i uči ljude da se povijest ne zaboravi. Ono što je nedvojbeno utjecalo na hrvatski identitet je Domovinski rat. Razne komemoracije, dani sjećanja i spomenici nam dokazuju da Hrvatska i dalje živi u sjenama prošlosti te Vukovar kao simbol hrvatskog stradanja u ratu. Također cilj je potaknuti da im glavni fokus bude kultura sjećanja na Drugi Svjetski rat i općenito 20.stoljeće.

4. BROD GALEB

Brod Galeb je živući simbol Titove Jugoslavije. Tito je sa Galebom proputovao pola svijeta, te na Galebovim palubama gostovale su političke elite. 1936. godine brod je naručila talijanska kompanija sa svrhom prijevoza voća, tada je brod imao ime RAMB III no, najavom rata Italije Velikoj Britaniji brod je služio u ratne svrhe. Nakon kapitulacije Italije brod je zauzet od strane Nijemaca i preimenovan u Kiebitz. Brod je postavio u more 5000 mina te savezničko ratno zrakoplovstvo potapa brod. 1948. godine brod se vadi iz mora obnavlja te je predan ratnoj mornarici Jugoslavije kao "Galeb". 1953. godine Tito je krenuo iz Boke Kotorske prema Velikoj Britaniji, na susret sa britanskim premijerom Winstonom Churchillom, nakon raskida saveza sa Staljinom. Sa Galebom Tito je posjetio 18 zemalja, tri kontinenta. Na brodu su boravili veliki znanstvenici, umjetnici i predsjednici nesvrstanih zemalja. Titovo zadnje putovanje brodom bilo je 1979. godine. Početkom Domovinskog rata brod je dotegljen u Boku Kotorsku te ga kupuje grčki brodovlasnik. 2006. godine brod je proglašen kulturnim dobrom te biva ugrožen od potonuća i uništenja unutrašnjih dijelova broda. 2007. godine brod dobiva privremenog skrbnika Odjel gradske uprave za kulturu Grada Rijeke. 2009. godine Grad Rijeka postaje vlasnikom Galeba te su na njemu izvršeni sitni renovacijski radovi. Na njemu su u razdoblju od 2011. do 2013. godine održane izložbe i brod je bio otvoren za javnost, no jasan cilj što napraviti sa brodom i dalje nisu imali. 2017. godine Galeb postaje dio projekta Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine. Također uz Galeba se planira obnoviti i Palača šećerane bivša rafinerija šećera te da oni zajedno postanu dio Muzeja Grada Rijeke. „Ukupni proračun projekta iznosi 81 339 442,05, od čega je 68 891 606,18 kn novac EU fondova.” (Babić 2020: 2) Planira se 80% broda pretvoriti u muzej dok preostalih 20% se planira u restoran i hostel. Napravljen je inventar te ispražnjen namještaj sa broda da se restaurira. 2018. godine tvrtka eLABORO je napravila potrebnu dokumentaciju, fotografije, istražne radove, analize te drugi dokument koji naznačuje koji dijelovi broda treba posebno tretirati i restaurirati. Krajem iste godine raspisan je natječaj, na koji se javlja brodogradilište Viktor Lenac te zbog previsoke kvote je Grad Rijeka poništio natječaj. „Planiran je iznos bio 27,6 milijuna kuna bez PDV-a dok je ponuda Viktora Lenca iznosila 59.964.856 bez PDV-a.” (Babić 2020: 4) 2019. godine je raspisan novi natječaj te je nova procjena za obnovu iznosila 35,2 milijuna kuna bez PDV-a. Dva brodogradilišta se javljaju na natječaj jedan je Dalmont iz Kraljevice sa ponudom od 45 milijuna kuna.

5. EUROPSKA PRIJESTOLNICA KULTURE ILI EPK

Europska prijestolnica kulture je naziv koji se dodjeljuje europskom gradu u razdoblju od godine dana dodijeli Europska unija. Grad kojemu je dodijeljen taj naziv prikazuje svijetu svoju kulturu i povijest kroz različite kulturne politike. Organiziraju se različite manifestacije, priredbe. 1985. godine na zahtjev grčke ministrice osnovan je Europski grad kulture sa ciljem zbližavanja članica EU tadašnje Europske zajednice, te ekonomskog, kulturnog jačanja. 1990. osnovan je Europski mjesec kulture, slična namjena ali kraće traje. Za zemlje istočne i srednje Europe. 1991. godine je stvorena mreža Europskih prijestolnica i mjeseci kulture sa ciljem širenja informacija. 1999. godine preimenuje se u Europska prijestolnica kulture koji je financiran kroz Culture 2000. Neke od prijestolnica kulture su: Avignon, Bergen, Porto, Liverpool, Marseille, Mons, Aarhus, Rijeka i dr. Rijeka je prvi hrvatski grad koji nosi tu uglednu titulu. Cilj EPK je povezivanje, upoznavanje drugih kultura koje omogućava razvoj i napredak kulture. Gradovi koji se natječu za za titulu ima 10 mjeseci vremena za pripremu. Proglašenje je bilo u Muzeju Mimara, tim koji je predstavljao Rijeku su: Vojko Obersnel, Ivan Šarar, Tanja Kalčić, Slaven Tolj i drugi. Cilj je bio napraviti kulturni program kojim se istaknulo bogatstvo i kultura, te promovirati multikulturalnost i različitost. Projekt je ujedno idealna prilika za obnovu grada te poboljšanje njegovog imidža i kulturne ponude. U projekt su uključeni: Sveučilište u Rijeci, Turistička zajednica grada Rijeke, Primorsko-goranska županija i Vlada Republike Hrvatske. Uz Rijeka 2020 organizatori programa su: Hnk Ivana pl. Zajca Rijeka, DeltaLab- Centar za urbanu tranziciju, arhitekturu i urbanizam, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Art kino i drugi. Odabrano je 55 različitih programa udruga koje su postale srce projekta. Također sa tim projektom se potaknulo osnivanje Poslovnog kluba PartneRi, te oni su financirali 6 programa. U projekt je organizirana "Učionica" sa 32 edukacije, radionice, projekti, seminari, konferencije itd.. te projekt je imao 1455 polaznika. U Ri Hubu je organizirano isto radionica projekata. "Ova su događanja uključila 64 predavača, mentora ili panelista te 872 građana, polaznika održanih programa"¹. Nadalje projekt EPK poziva brojne volontere koji su voljni se uključiti u program, koji žele sudjelovati na predstavama, izložbama i drugim događajima. Sudjelovanjem surađuju sa umjetnicima, producentima te upoznavati nove ljude i goste. Rijeka ovim projektom dobiva novo "ruho" obnavljanjem i izgradnjom kulturnih ustanova i financiranje novcem EU.

1

<https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/kultura-2/europska-prijestolnica-kulture/tko-je-sve-uključen-u-projekt-epk>

Kulturne manifestacije i eventi će trajati i nakon 2020. godine.

Također ugostitelji i iznajmljivači će ostvariti na temelju toga bolje prihode. Djeca i mladi dobivaju priliku biti kreativni i sudjelovati u takovoj industriji. „Projektom se ne predstavlja samo Rijeka i regija, već je to i nacionalni projekt koji osigurava prepoznatljivost cijele Hrvatske u Europi i svijetu.”² U planu za obnovu u Krešimirovoj ulici u Rijeci su: Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Gradska knjižnica Rijeka, Dječja kuća, Muzej Grada Rijeke, Brod Galeb. U okviru Slatko&Slano rade se nova uređenja kao npr. Balthazarov Uragan, Bazen Delta, Neboderi. Nadalje ono što je sporno je pitanje dali Brod Galeb je legitiman za financiranje i dali može biti dio projekta EPK. Kultura se može definirati kao jako širok pojam, Raymond Williams je definirao kao „vjerovanje, praksu i način života koji razlikuje neku skupinu (etničku, subkulturnu, profesionalnu, itd.) ili neko društvo od drugih; (3) djela i praksu intelektualne, osobito umjetničke aktivnosti”. (Mišković 2013: 5). Dok kulturna politika se može definirati kao upravljanje kulturnim institucijama sa ciljem jačanja infrastrukture te poticanjem stvaralaštva. Glavni angažman u kulturi imaju Muzej grada Rijeke, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, kazalište lutaka i još drugi. „Kulturnu politiku u Hrvatskoj odlikuje prevlast hijerarhijskih struktura uprave koja putem svog pravnog (ideološkog i političkog) sustava kontrolira područje kulture. Riječka kultura u bitnom je određena ovim aparatom”. (Mišković 2013: 6) Riječka kultura je financirana iz gradskog proračuna, no bez obzira na proračun, institucije financira i narod kupnjom ulaznica i donacijama. EPK ili Europska prijestolnica kulture je pokazala kao dobar primjer za nove kulturne radionice i manifestacije zbog novih vještina i programa unapređenja kulture. Ono najbitnije je da je EPK dala novo ruho gradu kojeg predstavlja i time unaprijedila grad. Također veliki učinak je imala politika na EPK. U našem slučaju politika ima veliki utjecaj na obnovu i rekonstrukciju Galeba i podijeljena mišljenja oko financiranja. Često su kultura i politika grada u sukobu, nemaju iste ideje za ulaganje u kulturi. No, veliki problem što se tiče kulture i EPK što kultura većina ljudima nije bitna te ne vide svrhu financiranja u kulturi. Također Riječka kultura nailazi na niz problema, organizacijskih, financijski i prostornih. Što se tiče prostornih problema riječka infrastruktura je stara i zahtjeva, nova ulaganja u prostore, no ono što je ironično da Rijeka ima industrijsku baštinu koju ne iskorištava u za potrebe kulture.

2

<https://www.rijeka.hr/teme-za-gradane/kultura-2/europska-prijestolnica-kulture/sto-rijeka-pgz-dobivaju-titulom-e-pk/>

Financijski problemi koji otežavaju financiranje kulture, drugim riječima riječka kultura u potpunosti ovisi o gradskom proračunu Grada Rijeke. Kao što je već istaknuto kultura i njezino upravljanje je u vlasništvu države te vrednuje iste zastarjele metode očuvanja kulture i infrastrukture. No ta ista sprječava stvaranje novih kulturnih unapređenja i boljitka. S druge strane razvija se nezavisna kultura koja se želi odmaknuti od državnih, javnih institucija te postati samostalnom. „Iako bi se pojam “nezavisna kultura” u širem shvaćanju odnosio na sve one aktere koji: (a) nisu osnovani od strane državnih ili nekih drugih vanjskih tijela, tj. koji su samostalno osnovani (b) koji samostalno definiraju svoje organizacijske strukture, tijela i procesi odlučivanja i upravljanja i (c) na one koji financijski i programski ne ovise isključivo o državi i nekom trećem subjektu”. (Višnić 2008: 10) Ono što je karakteristično za takvu kulturu je profesionalnost, učinkovitost, suradnja sa drugim, kultura mladih i aktivizam Kao novi oblik umrežavanja nastala je klubtura kojoj je cilj osnažiti kulturni sektor. Klubtura se sastoji od 5 ciljeva: kultura aktiva, edukacija za strateški i kulturni menadžment, regionalna inicijativa clubturea, medijski programi, clubture hr - razmjena programa (Višnić 2008: 23) Paralelno sa Clubture razvija se i policy_forum koja kreira nove programe i modele za proučavanje i napredovanje kulturne politike, neformalna mreža koja potiče razvoj nezavisne kulture. Ideju za pokretanje projekta predložio je Multimedijalni institut iz Zagreba. Policy-forum bilježi velike uspjehe te se pokazala kao uspješna mreža. Iz ovog nan je vidljivo kako se kultura želi odmaknuti od javnih i državnih institucija te postati samostalna. Iz razloga, primjer Galeb je projekt financiran sa novcima EU i proračunom grada Rijeke što stvara polemike u političkom i ideološkom smislu. Riječka kultura je kontrolirana možemo reći čak i manipulirana od strane gradske politike, te kao što je već napomenuto ovisi o gradskom proračunu. Stoga gradska politika ne vidi financijsku korist u Titovom brodu, već samo trošak. Time dokazujemo da kultura treba biti samostalna te samostalno odlučivati o programima i projektima, bez uplitanja politike.

6. FINANCIRANJE BRODA GALEBA ZA OBNOVU

Na pitanje renoviranja Galeba otvara se niz sukoba, problema te ideoloških pitanja. "Četvrti život broda Galeba" značilo bi pretvaranje broda u muzej te se to smatra kao jedna od važnih investicija Rijeke i EPK. Za obnovu broda i Palače Šećerane omogućeno je 69 milijuna kuna, te konkretno za Galeba 27,6 milijuna kuna bez PDV-a. Njegovu obnovu žarko je poticao bivši gradonačelnik pripadnik stranke SDP Vojko Obersnel, koji je 2009. godine kupio Galeb. No, troškovi održavanja veza i broda koji je i već onda bio derutan su bili preveliki. Te odlučuje prijaviti brod Galeb i Palaču šećerane na natječaj za dobivanje europskog novca za obnovu Turistička valorizacija reprezentativnih spomenika industrijske riječke baštine. Glavni uvjet je bio da bude zaštićena baština. Glavi akteri u projekti su: Direktorica Rijeke 2020. Emina Višnić, tadašnji gradonačelnik Vojko Obersnel, pročelnik za kulturu Ivan Šarar, i Nikolina Radić Štivić direktorica direkcije zaštita i očuvanje kulturnih dobara. Brod 2013. godine nakon što je postao zaštićena riječka baština je dotegljen u luku te je na njemu održana izložba povodom manifestacije Republika. 2015. godine zbog velikih troškova održavanja broda protivnici pritišću grad da poduzmu korake vezano za smanjivanje troškova izdaju natječaj za koncesionara koji će obnoviti brod, no uzaludno. Te 2017. godine kada je objavljeno da Titov Galeb i Palača šećerane postaju dio projekta u kojem sudjeluje i EPK. Tvrtka Energy solutions DIV je izradila detaljan plan o preuređenju broda. 2019. godine se kreće sa radovima uređenja. Prije nego što se znala sudbina broda mnogi su predlagali da se brod potopi kod Torpeda i da postane ronilačka atrakcija. Nakon dugotrajne borbe vijećnika odobreno je 44 milijuna kuna kredita, te je potpisan ugovor s brodogradilištem Dalmont u studenom 2019. godine. Renoviranje Galeba podiglo je puno prašine i problema te njegovo rješavanje raspravljalo se u gradskoj vijećnici. Nakon potpisivanja ugovora sa brodogradilište Galeb je dotegljen na restauraciju i obnovu. Vrijeme trajanja projekta se procijenilo na 14 mjeseci. Iako se prvih osam mjeseci od početka radova samo demontaža namještaja, ormara, kupaonica itd. U srpnju 2020. godine brod je dotegljen u Viktor Lenac da procjene štete na trupa broda. Gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel smatra da bi se ne podržavanjem obnove Galeba ugrozilo renoviranje Palače šećerane koja je u tijeku. Time bi Rijeka morala vratiti Europi 14 milijuna kuna sa penalima do 20 % koliko vrijedi investicija, također bi trebala osigurati 25 milijuna kuna da se Palače šećerane dovrši do kraja. Mnogi protivnici obnavljanja broda smatraju da je obnavljanje broda širenje Titove ideologije i obnavljanje komunističkog simbola. Smisao i svrhu obnavljanja vide rijetki, stara olupina koja je izgubila svrhu i smisao u Jugoslaviji te kojim se veliča Titov kult ličnosti. Nadalje mnogi smatraju da će spomenuti iznos koji služi za obnovu premašiti zbog

derutnosti broda s time će troškovi premašiti iznos i sami troškovi održavanja će biti veći. Obnavljanjem Galeba bilo bi vraćanje u prošlost i sjećanje na Jugoslaviju i Tita. Kao glavni argument protivljenja obnove broda je taj da Galeb nema veze sa Rijekom. Također postavlja se pitanje, je li 27,6 milijuna kuna dovoljno za obnovu i opremanje Galeba? Pročelnik kulture Ivan Šarar navodi da uređenje hotela i restorana nije uračunato u troškovnik, te smatra da će to investirati privatni investitori. Navodi da je cijena određena nakon dugotrajnih stručnih procjena i priprema. U početku je bilo planirano da će radovi na brodu biti završeni do kraja 2019. godine. Nakon toga uređenje broda i opremanjem namještajem, te u lipnju 2020. otvoriti svoja vrata. Djelatnice koje su zaslužene za muzejsku postavu su Nataša Babić i Ema Makarun, i povjesničar Tvrtko Jakovina. „Muzejski postav će se prostirati na 4500 četvornih metara broda. Multimedijalni i interaktivni stalni postav broda muzeja sastoji se od četiri cjeline: povijesti broda od 1938. do 1990., uloge Josipa Broza Tita i njegovih putovanja na brodu u razvoju Pokreta nesvrstanih, života na školskom brodu i predstavljanja broda kao tehnološkog dostignuća svog vremena. Predviđeno je da brod muzej bude privezan uz Molo longo u riječkoj luci”³. Pročelnik Ivan Šarar smatra da se stvara previše polenika i kontroverzi oko broda, iz razloga što i drugi projekti koji su u tijeku su premašili budžet ili nailazi na poteškoće prilikom renoviranja. Nego, kod Galeba su problem ideologije i politike. Grad Rijeka koja ima kompliciranu povijest ne možemo godine sakriti ili se praviti da ne postoje, već se trebamo suočiti sa njom. Na pitanje isplativosti Šarar navodi da ništa u kulturi nije isplativo, napominje da godišnji prihod Galeba se procjenjuje na iznos od 2,65 milijuna kuna. „Što se tiče komercijalnih sadržaja, na brodu je na ukupno 1.100 četvornih metara (od ukupno 5.500) predviđena kombinacija smještajnih kapaciteta sa maksimumom od 90 ležajeva (uz mogućnost da najmoprimac definira i manji broj ležajeva u višoj kategoriji) te ugostiteljski objekt. Od preostale površine, preko 1.600 četvornih metara otpada na palube koje bi trebale funkcionirati kao javni prostor, na oko 2.000 je muzejski postav, a ostatak je namijenjen za servisne i uredske prostore te komunikacije”⁴. Te za kraj navodi da projekt obnove Galeba smatra izazovom. Posjetitelji će razgledati na brodu Titov apartman, spavaonice, blagovaonice. Brod će prikazivati svoju prošlost kroz izložbe, radionice i muzejski postav.

3

<https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/brod-galeb-otegljen-iz-rijecke-luke-u-kraljevicke-brodogradiliste-foto-2019-1205>

4

<https://www.lupiga.com/intervjui/razgovor-s-ivanom-sararom-kod-obnove-galeba-problem-je-samo-ideologija-i-interpretacija-proslosti>

7. RASPRAVE U VIJEĆNICI VEZANO ZA FINANCIRANJE BRODA GALEBA

Dio vijećnika grada Rijeke se žestoko protivili kreditnom zaduženju za realizaciju projekta “Turistička valorizacija, reprezentativnih spomenika riječke industrijske baštine” iz razloga da je projekt ne isplativ i besmislen. Odluka o kreditu trebala je biti donesena u srpnju 2019. godine, no zbog neslaganja vijećnika je odgođena. Za kredit glasalo je 21 vijećnika, među njima su: SDP- Laburisti, SDSS, Klub vijećnika... Dok protiv je glasalo 15 vijećnika, a to su Klub vijećnika HDZ, Klub vijećnika Akcija Mladih, Živi zid i drugi. Odluka je odgođena jer nitko nije se javio na natječaj za izvođenje radova. Sandra Krpan iz stranke SDP-Laburisti SDSS podržava projekt jer smatra da Galeb pripada i je Hrvatska povijest, te dio kulturne baštine i ostavštine. Petra Mandić iz stranke Most navodi da je neodgovorno podržati projekt za kojih se ne zna točan iznos obnove, i uz to nije definiran izvođač radova sa prihvatljivom cijenom, već samo jedna sa dvostruko više novaca od planiranog. Iz Akcije mladih Tihomir Čordašev smatra da su brojke nerealne, dok Josip Ostrogović iz HDZ navodi da Grad Rijeka već ima jedan dug i podizanje drugog je suludo te da Palača šećerane i Brod Galeb se smatraju prevelikim pothvatom za samo jedan projekt. Održavanje takvog broda se smatra rupom bez dna. „Operativni troškovi za održavanje Galeba iznose oko 5 milijuna kuna, za što smatra da je previše, jer bi to značilo da će se kroz deset godina samo na održavanje broda izdvojiti 50 milijuna kuna, koliko stoji i sama obnova Galeba”⁵ No, odustajanje od projekta koji su već odavno započeli na Palači Šećerane donijelo bi dodatne probleme. U rujnu iste godine donesena je odluka o kreditu u iznosu od 44 milijuna kuna. Nije se dodatno raspravljalo o toj temi već samo donesena odluka. „Otvaranje ponuda pokazalo je kako najpovoljnija dobivena ponuda u postupku javne nabave za obnovu broda Galeba veća za 16.572.774,00 od prvotnog planiranog iznosa”⁶ Početkom 2020. godine Hrvoje Burić iz stranke Nezavisne liste Bure navodi da je proračun za 2020. godinu “jugoslavenski” jer se planira dodatno odvajanje novaca iz proračuna za obnovu i uređenje Galeba 1,9 milijuna kuna. Rasprave u vijećnici su samo jedan od primjera kako Hrvatska se nije pomirila sa svojom poviješću te neprestano se okreće u prošlost, umjesto da gleda u bolju budućnost i napredak.

5

<https://www.rijeka.hr/odluka-o-kreditnom-zaduzenju-za-eu-projekt-obnove-palace-secerane-broda-galeb-odgod-ena-za-neku-od-sljedecih-sjednica/>

6

<https://www.rijeka.hr/gradsko-vijece-odlukama-o-kreditu-prenamjeni-kredita-osiguralo-sredstva-za-uredjenje-palace-secerane-broda-galeb/>

Galeb možda predstavlja dio jednog režima, ali taj režim je bio i jest dio naše Hrvatske povijesti od koje mi neprestano bježimo. Kulturne ustanove kao što su muzeji nam prikazuju povijest, ostavštinu naših predaka te kroz radionice, edukacije nas uče. „According to the Statutes adopted at the 10th General Assembly in that year, a museum is 'a non-profit-making, permanent institution in the service of society and of its development, and open to the public, which acquires, conserves, researches, communicates, and exhibits, for purposes of study, education and enjoyment, material evidence of man and his environment'...”(Hudson 1999: 372) Nadalje, autorica navodi da danas puno muzeja ima status muzeja, te da su se promijenili kriteriji od onih koji su bili prije 20 godina. Nadalje u mnogim zemljama svijeta muzej znači širenje nacionalne svijesti i kulture. U Indiji smatraju da muzeji previše prikazuju daleku prošlost te da mlađim generacijama taj dio nije zanimljiv, već bi njih zanimala suvremenija prošlost. Isto tako u našem slučaju Galeb, predstavnik komunističkog režima i Jugoslavije. Mlađe generacije rođene nakon 90 - ih godina nisu toliko upoznate sa Titom i komunizmom, stoga im muzejski postav na Galebu neće predstavljati polje interesa. Dok s druge strane starijim generacijama koje su živjele u doba komunizma biti otvaranja uspomena na bolja ili za neka gora vremena. U listopadu 2021. godine Ivan Šarar napominje da se obnova Galeba malo odužila iz razloga da su naišli na razne komplikacije na putu. Još 2020. godine kada je svijet stao zbog pandemije koronavirusa koji je dodatno odužio projekt. Nadalje smatra da Galeb će postati velika turistička atrakcija te da će sve novine pisati o njemu. Time ćemo pokazati našu vanjsku politiku u to vrijeme. Ali s druge strane brod nadilazi na kontroverze, prvo da je predstavnik komunističkog režima, a drugi da nema veze sa Rijekom i njezinom poviješću. Zbog velike derutnosti broda cijena obnove je također porasla te se nova cijena vrti oko 70 milijuna. U travnju ove godine krenule su nove rasprave na temu Galeba. Članovi Akcije mladih i Unije Kvarnera su podnijeli prijedlog da se 3 milijuna kuna koja su planirana za projekt Galeb i Palače šećerane uloži na rekonstrukciju krova riječkog kazališta HNK Ivana pl. Zajca. Navodeći da je “bačen” novac u vjetar, te većina vijećnika koja se zalagala za taj amandman se povukla iz sjednice. Sjednica je bila odgođena za svibanj. „Za brod Galeb su već osigurana sredstva u proračunu za 2022. godinu i nema razloga se dodaje još 3 milijuna kuna, uz već osiguranih 6 milijuna kuna. Ima drugih kulturnih dobara u Rijeci koje treba obnoviti, a među njima je i HNK Ivana pl. Zajca“⁷.

7

<https://www.teklic.hr/aktualno/aktualno-hrvatska/propalo-prebacivanje-tri-milijuna-kuna-za-brod-galeb-vijećnici-napustili-sjednicu/222855/>

Drugi vijećnici smatraju da konačan trošak Galeb nije nikada definiran, te da se cifra konstantno povećava. Gradonačelnik Filipović opravdava projekt navodeći da se za niti jedan projekt ne zna konačna cijena, te da cijena uvelika ovisi o cijeni čelika koja neprestano raste. Gradonačelnik je odlučio pokazati suprostavljenim vijećnicima kako stoji obnova Galeba i kako napreduje. U svibnju vijećnici su razgledali brod no, na kraju vijećnici koji su se suprotstavljali zaključili su da projekt koji je u već poodmakloj fazi treba završiti. Na lipanjskoj sjednici vijećnici su pokrenuli žustru raspravu vezano za financiranje broda. Navodeći da cijena neprestano raste da iznos cijelog projekta će koštati oko 110 milijuna kuna od početnih 35 milijuna kuna. Iz navedenih rasprava i kontroverzi je vidljivo da Galeb i dalje nakon 3 skoro 4 godine stvara kontroverze i suprostavljena mišljenja između gradskih vijećnika. Za neke je problem ideologije i to što Galeb predstavlja komunistički režim, dok drugima je financijski neisplativo. Dakle, problem je suočavanje sa prošlošću i njezina reprezentacija. Galeb možda je bio Titova ploveća rezidencija ali je ujedno važan za vanjsku politiku u Jugoslaviji, ujedno i Tito svjetska ličnost. Iz prethodnog odlomka je vidljivo kako Galeb je neizostavna tema na sjednicama gradskih vijećnika, no nije problem u brodu već reprezentacija tog broda. Stoga možemo zaključiti da je problem ideologija i interpretacija prošlosti. Potez bivšeg gradonačelnika Vojka Obersnela da kupi već onda derutan brod Galeb za mnoge je bio loša investicija. Oni koji su se protivili za obnovu i financiranje broda smatrali su da Brod nema veze sa riječkom kulturom ni prošlošću, drugo razlog je što nema jamstva da će obnova teći bez prevelikih dodatnih troškova, te dali će trebati nova zaduženja za završiti sa preuređivanjem. U gradskoj vijećnici kada se glasalo o kreditu, bila su podijeljena mišljenja, od ideološkim do ekonomskih. Projekt su podržali SDP- Laburisti, SDSS, sa argumentom da Galeb je dio riječke kulture. Protivnici su bili Most, Nezavisna lista Bura, Klub vijećnika Hdz itd. Sa argumentom da se konačna cijena radova ne zna i da nije definirana te da projekt nije ekonomski isplativo. Te održavanjem takvog broda grad Rijeka dobio bi samo nove probleme za održavanja broda. Kako je obnova krenula tako su i troškovi rasli, te veliki dio gradskog proračuna je stavljen u "spomeničku rentu". Te Hrvoje Burić iz Nezavisne stranke Bura smatra da je proračun "jugoslavenski" jer Grad Rijeka planira još dodatno odvojiti novca za dodatne troškove. Također i građani Rijeke imaju podijeljena mišljenja vezano za Galebovu obnovu. Neki smatraju da će tim projektom Rijeka procvasti te postati turističkom atrakcijom za turiste. Galebova zanimljiva povijest prikazati će Rijeku u novom "ruhu". Dok oni koji ne podržavaju taj projekt smatraju da će obnova biti samo još jedan teret na gradski proračun, te smatraju da novci iz europskih fondova su bačeni u vjetar. Nadalje glavni problem u toj polemici o Galebu je ideologija. Ideologija je vrsta ideje u okviru kulturnog i političkog napretka. No,ideologijom

se smatra i nametanje ideja i iskrivljavanje istine i povijesti. Kada spomenemo ideologija prva pomisao nam pada na Marksizam, Marxa i Engelsa. „Ideology is a particular form of consciousness which gives an inadequate or distorted picture of contradictions, either by ignoring them, or by misrepresenting them”. (Purvis,Hunt 1993: 477) Ideologija predstavlja besklasno društvo to jest komunističko društvo. Lažna svijest, iskrivljena istina koja manipulira društvom u svoju korist. Nadalje Althusser navodi razliku između znanosti i ideologije. ideologija je definirana kao manjkavo znanje, a znanost kao istinsko znanje. Za Althussera je ideologija proživljeno iskustvo. Padom komunizma završava jedno poglavlje u prošlosti, dok usponom kapitalizma započinje novo. Galeb za većinu se smatra komunističkim predstavnikom režina i Tita, no nitko ne sagledava drugu stranu bogate i zanimljive povijesti broda te koristi koje bi Grad Rijeka imao iz tog broda. Možda je rekonstrukcija Galeba nostalgičan potez bivšeg riječkog gradonačelnika Vojka Obersnela, s druge vedrije strane uzdigne Rijeku “luku različitosti” da bude prepoznata po tome u Europi i svijetu.

8. ZAKLJUČAK

Brod Galeb Titova rezidencija, kojim je Tito preplovio pola svijeta i tri kontinenta. Na svojim je palubama ugostio brojne političare, svjetske umjetnike i ličnosti postaje brod- muzej. 2006 godine proglašen kulturnim dobrom. Postavlja se pitanje dali se brod može smatrati kulturnim dobrom? Rijeka sa bespovratnim sredstvima planira obnoviti brod 80% muzeja dok 20% suvenirnica i restoran. Financiranje Galeba europskim novcima stvara kontroverze i podijeljena mišljenja u gradskoj vijećnici i između građana Rijeke. Kultura sjećanja je važan segment sakupljanja prošlosti, sa ciljem educiranja mlađih generacija. Suočavanje sa prošlosti kao glavni problem u slučaju Galeba, predstavlja u društvu problem reprezentacije prošlosti i razumijevanja da hrvatska prošlost nije započela 1995. godine već puno prije. Kao što Svetlana Boym kaže za nostalgiju žaljenje za prošlošću i prošlim sustavom, te je u konfliktu sa modernim vremenom. Na brodu će se prikazivati život i djelo Tita, te Titove pothvate sa brodom. Jugoslaviju je činio Titov kult ličnosti i karizma, organizirale su se brojne svečanosti u njegovo ime, Štafeta Mladosti...Smatram da budući brod-muzej će biti zanimljiv samo starijim generacijama koje su živjele u tom sustavu, mlađe generacije koje nisu poznavale Tita, više preferiraju suvremeniju prošlost.. Hrvatska dan danas živi u sjeni Domovinskog rata te sve komemoracije su posvećene obilježavanju tome. Dio projekta obnove galeba je EPK, Rijeka je 2020. dobila titulu Europske prijestolnice kulture te u razdoblju od godine dana je prikazala

svijetu svoju kulturu, kroz različite programe i manifestacije. Paralelno se razvija nezavisna kultura koja se se želi odmaknuti od državnih i javnih institucija te se želi samostalno financirati. Financiranje Galeba podiglo je prašinu i pokrenulo burne rasprave u gradskoj vijećnici. Argumenti suprotstavljenih strana su bili: neisplativa investicija i veličanje komunističkog režima. No, na kraju su se složili da je projekt već u odmakloj fazi te da ga treba završiti do kraja. Za kraj, smatram da projekt obnove Galeba je isplativ i koristan iz razloga da predstavlja našu prošlost od koje neprestano bježimo i želimo zaboraviti, te brod kada bude gotov privući će ljude iz cijelog svijeta u Rijeku, od čega će profitirati i sam grad. S time će se grad Rijeka uzdignuti na jednu bolju razinu u prikazivanju kulture sjećanja i kulturne politike Rijeke. Također da financiranje broda Galeba ne ovisi o gradskom proračunu i politici ove problematike možda ne bi bilo. Stoga treba poticati i motivirati razvoj nezavisne kulture, time bi se poboljšala kulturna politika grada, te ljudi bi se više uključivali, poticali i interesirali za razvoj kulture.

9. POPIS LITERATURE

Davor Mišković: Riječka kultura, istraživački izvještaj, interpretacija i refleksija str. 5 i 6

Emina Višnić: Kulturne politike odozdo, Amsterdam/ Bukurešt/ Zagreb, 2008. str.10

Mitja Velikonja: Titostalgija, Beograd. 2010, 31 str.

(Re)constructing the Past: Museums in Post-Communist Croatia: Vjeran Pavlaković

Remembering utopia: The culture of everyday life in socialist Yugoslavia, Luthar, Pušnik, Ljubljana, 2009, str. 17

Svetlana Boym: The future of nostalgia, 2001, str.16

Stručni rad: Rekonstrukcija Titova broda "Galeb" izazovi i problematika u sjeni ideoloških sukoba, Nataša Babić, 2020.

Trevor Purvis, Alan Hunt: Ideology, Discourse, The British Journal of Sociology, 1993. str. 477

Yugoslavia: from the Beginning to the End, Museum of Yugoslav History, Beograd 2013, str. 33

10. POPIS IZVORA

<https://www.rijeka.hr/teme-za-gradane/kultura-2/kulturna-bastina/kapitalni-programi-zastite-o-cuvanja-kulturnih-dobara/brod-galeb/>

<https://www.rijeka.hr/ukljucite-se-u-posljednju-fazu-pripreme-muzejskog-postava-broda-galeb/>

<https://www.lupiga.com/intervjui/razgovor-s-ivanom-sararom-kod-obnove-galeba-problem-je-samo-ideologija-i-interpretacija-proslosti>

<https://www.hkv.hr/hrvatski-tjednik/33216-obnova-galeba-u-cast-voljenoga-zlocinca-j-b-tita-i-njegova-masovnog-pokolja-hrvata.html>

<https://www.rijeka.hr/gradsko-vijece-odlukama-o-kreditu-prenamjeni-kredita-osiguralo-sredst-va-za-uredenje-palace-secerane-broda-galeb/>

<https://www.jutarnji.hr/kultura/art/cetvrti-zivot-broda-galeb-u-sjeni-polemika-ideoloskih-suko-ba-i-neizvjesne-milijunske-investicije-da-se-pretvori-u-muzej-9152924>

https://www.wikiwand.com/hr/Josip_Broz_Tito#/Gospodar_Nove_Jugoslavije

<https://www.nacional.hr/feljton-titostalgija-od-zaljenja-za-jugom-do-subverzije-sustava/>

<https://www.icty.org/bcs/o-mksj/sta-je-bivsa-jugoslavija/sukobi>

<https://hrcak.srce.hr/file/396090>

<https://repositorij.ffos.hr/islandora/object/ffos%3A4310/datastream/PDF/view>

<http://monumenttotransformation.org/atlas-of-transformation/html/n/nostalgia/nostalgia-svetla-na-boym.html>

<https://www.nacional.hr/ivan-sarar-galeb-ce-pokazati-da-smo-bili-aktivni-protagonist-povijest-i/>

<https://www.novolist.hr/rijeka-regija/rijeka/otkrivena-stvarna-cijena-obnove-titova-broda-gale-b-iznos-je-sokantan-stalno-raste/>

<https://www.rijeka.hr teme-za-gradane/kultura-2/europska-prijestolnica-kulture/proces-kandidature-osvajanja-titule/>

[https://www.wikiwand.com/hr/Galeb_\(brod\)](https://www.wikiwand.com/hr/Galeb_(brod))

https://www.freiheit.org/sites/default/files/2021-09/eek_hr_opt.pdf

https://www.wikiwand.com/bs/%C5%A0tafeta_mladosti

<https://repository.ffri.uniri.hr/en/islandora/object/ffri:29>

11. SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

U ovom gradu biti će riječi o Titovom brodu Galeb njegovom značaju kroz povijest, i Europska prijestolnica kulture EPK. Spomenuti će se Titova biografija te ponešto o Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji. Glavni dio rada biti o raspravama u gradskoj vijećnici vezano za financiranje broda Galeba te glavno pitanje da li je projekt ekonomski isplativ. Nadalje, spomenuti će se kultura sjećanja, te pojam nostalgija. Također biti će riječi o utjecajima Domovinskog rata na hrvatski narod te važnost muzeja koji predstavljaju prošlost 90-ih godina. Na kraju rada imati ćemo jasne argumente za i protiv obnove broda i dali je projekt zaista isplativ.

KLJUČNE RIJEČI

Tito, brod Galeb, pokret nesvrstanih, gradska vijećnica, Muzeji, Domovinski rat, Jugoslavija, nostalgija, kultura sjećanja Europska prijestolnica kulture, nezavisna kultura